

№ 125/01-15-809 «25» вересня 2014 р.

На Ваш № _____

Директору ТОВ «ЮНІОН
ДЕВЕЛОПМЕНТ ГРУП»

Гончаруку Д.М.

ДОВІДКА-ДОЗВІЛ

Інститут археології НАН України згідно з договором 69-А-17 від 10.07.2017 здійснив археологічні дослідження по земельній ділянці будівництва повул. Володимирській, 86-А у Голосіївському районі м. Києва. Археологічних об'єктів та / або археологічного культурного шару не зафіксовано. Об'єктів культурної спадщини, які підлягають консервації або музеєфікації на місці та подальшому використанню не виявлено. Інститут археології НАН України в межах своєї компетенції не заперечує проти продовження циклу земляних та будівельних робіт по зазначеній ділянці.

Директор Інституту археології,
член-кореспондент НАН України

В.П. Чабай

Інститут археології НАН України
Архітектурно-археологічна експедиція

Івакін Г. Ю.
Баранов В. І.
Зоценко І. В.

Звіт

про археологічні науково-рятивні дослідження Архітектурно-археологічної експедиції ІА НАНУ на ділянці новобудови на вул. Володимирська, 86А у Шевченківському районі м. Києва у 2017 р.

Кваліфікаційний документ (Відкритий лист) №005/01030 від 05 січня 2017 р.

Київ 2017

Зміст:

1. Вступ	3-4
2. Історична довідка	4-14
3. Археологічні дослідження 2017 р.	14
4. Висновки	15
Додатки	16-21

1. Вступ

Влітку 2017 року Архітектурна-археологічна експедиція ІА НАНУ проводила рятівні археологічні дослідження на території, відведеній під зведення новобудови за адресою: Володимирська, 86А у Шевченківському районі м. Києва. Роботи проводилися за Кваліфікаційним документом (Відкритий лист) №005/01030 від 05 січня 2017 р. на ім'я чл.-кор. НАН України, Г.Ю. Івакіна.

Охоронний статус ділянки. Ділянка по вулиці Володимирська, 86А розташована в межах центрального історичного ареалу м. Києва.

1.2. Джерело фінансування. Археологічні дослідження проводилися у відповідності до ст. 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини» за кошти замовника і відповідно договору.

1.3. Терміни проведення робіт. Основні польові дослідження на ділянці проводилися 10.08.–11.08.2017 р., лабораторно-камеральне опрацювання виявлених матеріалів та написання наукового звіту – 11.08–17.08.2017 р.

1.4. Виконавці. Дослідження проводилось під керівництвом молодшого наукового співробітника ІА НАНУ В. І Баранова. Заступник начальника – молодший науковий співробітник Відділу археології Києва ІА НАНУ Зоценко І.В. В роботі приймали активну участь робітники-копачі: О. Солуян, С. Клімов. Фотофіксація та креслярські роботи виконувалися І. Зоценко. Фіксація об'єктів на території ділянки проводилася за допомогою GPS навігатора Garmin Dacota м.н.с. Інституту археології НАНУ І. Зоценком. Геоінформативні обстеження ділянки були здійснені В. Гнерою, у тому числі було виконано зйомку території за допомогою квадрокоптера DJI Phantom 3 Vision.

1.5. Основна мета і завдання. Основним завданням є візуальне та інструментальне обстеження ділянки з метою виявлення наявності або

відсутності культурних нашарувань, археологічних об'єктів і матеріалів, визначення стратиграфічної ситуації на ділянці.

1.6. Методичні засади роботи. Дослідження проводилися шляхом візуального обстеження, закладання шурфів, вертикальної зачистки стратиграфічних стінок, горизонтальної зачистки площ шурфів. Проводилася повітряна зйомка території квадрокоптером DJI Phantom 3 Vision та фіксація об'єктів на території за допомогою GPS навігатора Garmi Dacota, проводилася фото- та графічна фіксація. Під час археологічних робіт здійснювалася фотофіксація як процесу дослідження, так і досліджених шурфів, виконувались польові креслення та вівся польовий щоденник.

1. Історична довідка

Ділянка розміщується у Шевченківському р-ні м. Києва, у кварталі утвореному вулицями Володимирською, Саксаганського, Тарасівською та Жилянською у історичній місцевості «Паньківщина».

Володимирська вулиця — вулиця в Шевченківському районі міста Києва, місцевості Старий Київ, Нова Забудова. Пролягає від Андріївського узвозу та Десятинної вулиці до Короленківської вулиці. До неї прилучаються Десятинний провулок, Велика Житомирська вулиця, Софійська площа, Рильський провулок, вулиці Софіївська, Ірининська, Рейтарська, Малопідвальна, Прорізна, Ярославів Вал, Золотоворітський проїзд, Театральна площа, вулиця Богдана Хмельницького, бульвар Тараса Шевченка, вулиці Льва Толстого, Саксаганського і Жилянська. Раніше мала назви: Андріївська, Софійська, Золота, Університетська (до 30-х рр. XIX ст.).

Володимирська — одна із найдавніших вулиць міста Києва. Частина вулиці від Бабиного торжку (Десятинної церкви) до Софійських воріт виникла не пізніше кінця X ст. Після спорудження на початку XI ст.

Софійського собору та близько 1037 р. — Золотих воріт досягла тодішньої межі міста — Золотих воріт.

Пролягала через найдавніші частини Києва — Місто Володимира та Місто Ярослава. Це була головна міська вулиця, що вела від парадного в'їзду Золотих воріт до головного храму — Софійського собору та до княжих та боярських палаців Акрополя (Старокиївської гори). Окрім Софійського собору було зведено також Ірининську церкву та Георгіївський собор, монастир Св. Феодора та ряд житлових будівель — як простих городян, так і знаті.

Після руйнування Києва монголами Старе місто на довгі століття перетворилося на пустку.

Лише у XVII ст. було відбудовано та перебудовано Софійський собор, здійснено будівництво каплиці на фундаментах Десятинного храму, а сама територія сучасної Софійської площі та початку Володимирської вулиці увійшла до складу новоутвореної Старокиївської фортеці.

Наприкінці XVIII — початку XIX ст. знову, після тривалої перерви починається забудова вулиці в межах тодішнього Києва — тобто від початку до Золотих воріт. Після остаточного знесення валів, що залишилися як від оборонних укріплень доби Київської Русі, так і доби Старокиївської фортеці (остаточно знесено у 30-х рр. XIX ст.) на місці розрізнених частин стародавньої вулиці, що в той час мали назву відповідно Андріївська (від початку до Житомирської вулиці), Софіївська (від Житомирської до Софіївської площі) та Золота (до Золотих воріт) було прокладено рівну вулицю, що отримала назву Володимирська.

Після розширення Києва у 30-х рр. XIX ст. і початку забудови місцевості за Золотими воротами (тоді було прокладено сучасні вулиці Богдана Хмельницького, бульвар Тараса Шевченка, Прорізну та ряд інших) вулицю було продовжено в бік долини р. Либідь.

На вулиці у 1837–1842 рр. зводиться головна будівля (Червоний корпус) Київського університету. Університет було засновано 1834 р. і надано ім'я Святого Володимира. Саме тому корпус було пофарбовано в червоний колір, а вершини колон — у чорний (кольори стрічки ордена Святого Володимира).

Саме з цього моменту починає формуватися теперішнє обличчя вулиці — будуються кам'яні будівлі, спершу 1-2-х, а згодом 3-5-ти поверхові будівлі. Було зведено ряд адміністративних, громадських, житлових споруд, готелів. 1869 р. вулицю поділено на три самостійні частини — Десятинну, власне Володимирську та Нижньо-Володимирську вулиці. 1901 р. ці вулиці були знову об'єднані під назвою Володимирська.

Наприкінці XIX ст. вулицю було замощено, з'явилося газове, а згодом і електричне освітлення. 1895 р. вулицею було прокладено трамвайну лінію.

На початку XX ст. на місці згорілого зводиться новий Міський театр, будується прибутковий будинок (№39, на розі з Прорізною вулицею), що є однією із візитівок Києва. Споруджується будівля Педагогічного музею (в майбутньому — у будівлі засідатиме Українська Центральна Рада), починається будівництво будівлі для Ольгинської гімназії (нині тут знаходиться Президія НАН України), збудовано один із корпусів обабіч головного корпусу Університету, а також будинок Земства (нині будівля СБУ). 1901 р. вулиця набула сучасного вигляду і довжини.

Впродовж XX ст. вулиця не зазнала суттєвої перебудови, переважна більшість історичної забудови вціліла, хоча деякі будівлі було втрачено. Однак серед вдалих здобутків слід відзначити будівлю бібліотеки Університету, будівлю музею Історії України, будівлю школи №25 та будівлю №71.

Вулиця Саксаганського — вулиця в Печерському, Голосіївському та Шевченківському районах міста Києва, місцевості Євбаз, Нова Забудова, Паньківщина. Пролягає від Еспланадної вулиці до площі Перемоги.

У різні часи називалася – Велика Жандармська та Мала Жандармська — з 1850-х рр.; Жандармська — з 1881 р.; Маріїнсько-Благовіщенська — з 1888 р.; Леоніда П'ятова — з 1919 р. (на честь українського революціонера-більшовика Л.Л. П'ятова). Сучасна назва на честь українського актора та режисера Панаса Саксаганського — з 1937 р.

У 1830-х рр, у зв'язку з будівництвом Нової Печерської фортеці, що мало наслідками фактичне знесення Печерську і виселення його мешканців у інші частини міста, почалося освоєння місцевості південніше Золотих воріт. Тоді ж почалося розпланування і забудова простору між колишніми валами давньоруських часів і долиною річки Либідь на півдні та південному заході. Було прокладено десятки нових вулиць, а загалом місцевість здобула назву Нове Строєніє (Нова Забудова).

Тоді ж від еспланади фортеці в бік Шулявки було заплановано прокласти дві нових вулиці — Велику Жандармську (до Тарасівської вулиці) та Малу Жандармську (від Паньківської вулиці до району майбутньої Галицької площі). Ці вулиці показані як проєктовані на планах 1840-х рр. Вулицю було прокладено вже у 1850-х рр.

Простір між вулицями Паньківською та Тарасівською був зайнятий приватними садибами, через які в середині 1880-х рр. було прорізано шлях і дві самостійні вулиці були об'єднані в одну — Жандармську.

Згодом, через появу на вулиці Маріїнської громади та будівництва церкви Благовіщення, 1889 р. вулицю було названо Маріїнсько-Благовіщенською. Маріїнську громаду сестер милосердя було організовано в 1878 р., після закінчення російсько-турецької війни. Громада займалася наданням медичної допомоги пораненим військовикам; кияни охоче жертвували гроші на таку справу, а видатний філантроп Микола Терещенко надав 10 тисяч карбованців на придбання земельної ділянки на сучасній вулиці Саксаганського. У 1913 р. там було зведено будівлю Маріїнської громади Червоного Хреста (зараз — буд. №75). Будинок збудовано

архітектором Валеріаном Риковим, у стилі венеціанського ренесансу, фасад прикрашено рельєфами на тему догляду за пораненими та скульптурами майстра Федіра Балавенського, що символізують Любов, Милосердя, Життя та Медицину.

Друга частина в назві вулиці походить від Благовіщенської церкви, збудованої в 1887 р. архітектором Володимиром Ніколаєвим та знесеної у 1935 р. Від церкви залишилася тільки будівля церковно-парафіяльної школи (№ 64).

В той же час (1880—1900-ті рр.) вулиця стає місцем проживання чи тимчасового перебування видатних діячів української культури та мистецтва — Михайла Старицького (мешкав у будинку № 93), Миколи Лисенка (мешкав у будинку № 95), Лесі Українки (мешкала в будинках № 97, 101, 115), Олени Пчілки, Івана Франка. Вулиця в цей період впорядковується, заможується, по ній прокладається трамвайна лінія (1897 р.), будуються багатоповерхові будинки, що й дотепер визначають обличчя вулиці. Місцевість отримує назву «Паньківщина».

«Паньківщина» є історичною перлиною Києва, де жили, навчалися, працювали, творили видатні люди України, такі як Михайло Грушевський, Леся Українка, Микола Лисенко, Михайло Старицький, Євген Чиколенко і багато інших. Саме тут у Києві формувалась українська інтелігенція, тут зароджувалися ідеї, обговорювалися, вирішувалися всі українські (культурні та громадські) справи. Тут вирувало бурхливе, інтенсивне творче життя. «Українським Парнасом» назвали цей осередок культури сучасники. Київська Паньківщина – місцевість від університету униз до річки Либіді здавна жила своїм життям, складаючи окрему ділянку міста, завжди мала своє характерне обличчя.

Одну, ще й досі популярну легенду, пов'язану з Паньківщиною, переповіли старі київські історики. Чи не перший з них, бо ще 1908 р., Михайло Грушевський написав:

“В Києві є цікава, мало кому znana пам'ятка від тих часів політики “невредних маніфестацій” для осолоди українського серця без ображення начальства. Се група улиць: Тарасовська, Паньківська і Никольсько-Ботанічна, в сусідстві університету: вони названі в честь славної української трійці – Тараса Шевченка, Панька Куліша і Миколи Костомарова, але як бачимо, таким прикровенним способом, що тільки втаємничені могли знати, що сі назви означають. Колись нова чи відновлена “Київська Старовина” (який жаль, що її нема!) оповістить вдячному потомству ймення творців сеї “невредної” української маніфестації й пояснить, чому вони вибрали таке прикровенне найменування: чи не могли перевести в діло виразніших назв, чи яко синове віку свого самі настрашилися свого дерзновення і за ліпше прийняли не дражнити гусей та вибрати таку прикровенну маніфестацію. Але ціль свою вони безперечно досягнули: покоління “свідомих українців”, ходячи сими вулицями, підморгували собі з видом хитрих авгурів і почували тихе вдоволення, що мають свої національні улиці, прозвані йменнями найвизначніших репрезентантів українства, а начальство “снисходило” – мовляв, “пусть воображають”, і не боронило. Кому, справді, се шкодило? Українці “воображають”, що ходять Шевченківською улицею, а прихильники проф. Флорінського (коли такі єсть), ходячи Тимофіївською, можуть уявляти собі, що ся улиця названа сим іменем в сподіванню великих заслуг, які сей муж положить для спасення України від українства. Але українські почуття тих часів вдовольалися вповні й такими прикровенними маніфестаціями – головно аби вони обходили ся без риску!..”.

Невдовзі у тому самому “Літературно-науковому вістнику”, де з’явилася стаття Грушевського, старогромадівець Орест Левицький розповів про баталії початку 1880-х рр., що точились довкола місця спорудження та характеру пам’ятника Богданові Хмельницькому. Тоді було ще неясно, ставити його на Бесарабській площі, перейменування якої спеціально під майбутній монумент на “площу Богдана Хмельницького” домігся гласний

міської думи о. Петро Лебединцев, чи біля Св. Софії. Отож Ор. Левицький пригадав таке:

“В інтимних розмовах з земляками Лебединцев любив хвалитись, либонь за його порадою в новий плян вписані і такі назви вулиць, як Тарасівська, Паньківська й Нікольсько-Бот.[анічний] переулок, немов би то на честь Шевченка, Куліша та Костомарова”.

У 1830-х рр. поруч із Паньківщиною було побудовано університет, де відтак мешкали професори й студенти. Отож зіставив цю легенду з характером місцевості києвознавець Федір Сенгалевич-Бахтинський. Невдовзі після справи СБУ, коли до Лук'янівської тюрми, де він працював лікарем, потрапили десятки й чи не сотні нових в'язнів, у статті “Латинський квартал” у Києві: Паньківщина” він написав: “[...] оселився там студент Пантелеймон Куліш і жив деякий час. Приїхав до Києва й Тарас Шевченко та оселився на маленькій вуличці, що тільки-но намічалася, поруч з П.Кулішем. От і дало українофільське студентство тим двом вулицям назви: Паньківська і Тарасівська”. Думка, мовляв, студенти могли надавати офіційні назви міським вулицям, виглядає доволі фантастично. Насправді назва Паньківщини побутує вже понад 400 років.

Київський літописець XIX ст. Микола Закревський занотував:

“Увесь цей простір землі [...] у XVI ст. належав до Софійського кафедрального собору Київських митрополитів; та оскільки ці первосвященики самі в Києві тоді не мешкали, то для порядкування землями, угіддями і взагалі прибутковими статтями мали своїх намісників, що були здебільшого світські особи, які вважались на службі в митрополитів”.

Згідно актів від 7 березня 1516 р. та 10 вересня 1517 р., “Сергій игумен [...] с старци Пустыньского монастыря” скаржились на намісника Васька Паньковича, що той “силно впирається в наше власное млинище [...] на річці на Борщовці”. Привілей короля Сигізмунда від 18 жовтня 1563 р. говорить про повернення Михайлівському монастиреві землі Орининськорі з сіножатями й майном, що їх захопив Васьків син Максим “не ведати для

которое причини”. 12 грудня 1572 р. київський воєвода Костянтин Острозький дав Золотоверхому монастиреві вступну грамоту на згадану землю Орининську і Дівич-гору, якими заволодів самовільно (“кгвалтовне”) Максим Панькович.

Збереглися й інші документи, що свідчать про землеволодіння Паньковичів на околицях Києва. Серед них помісна грамота київськогномитрополита Іллі Кучі від 6 липня 1577 р. про те, що Максим Панькович, “яко будучи человек досыть необачный [...] селищю Филимоновщину землянину тамошнему Киевскому пану Бенедикту Шкаревскому в семидесяти копах грошей заставил и в руки завел; а другое селищю Багринов [...] в руки наместнику Киевскому пану Василью Раю в сороку копах грошей Литовских заведено [...]”.

Микола Закревський писав: “Низка цих актів показує, що від 1516 по 1577 р., отже протягом шістдесяти одного року жила в Києві родина Паньковичів, яку репрезентував спочатку Василь, а потім син його Максим; обидва вони були деякий час намісники Київських митрополитів [...]”.

Є підстави вважати, що Паньковичі порядкували великими землями, вони були міцні й круті господарі. Вони важили так багато, що київська людність приклала їхнє ймення до місцевості, якою Паньковичі навідь не володіли, а тільки керували від імені Софійського монастиря. Похідний від їхнього прізвища топонім проіснував сотні років. Звичайно, належати Св. Софії ця місцевість почала багато раніше. Ф.Сенгалевиц-Бахтинський зробив таке припущення:

“Син Володимира, Ярослав, прозваний “мудрий”, збудував “святю Софію” і при ній заснував першу бібліотеку і посадив в ній багато вчених, щоб переписували та перекладали на слов’янську мову книги всього світу. Так виросла перша на Україні Академія. І на утримання цієї Академії одпустив Ярослав Мудрий багато сіл, рік і лісів і також увесь той великий майдан, що простягся од Софії аж до Либеді. Були на тому майдані звірячи

лови, ходили кінські табуни й товарячі череди, а потім повелися сіножаті, сади й городи”.

Дуже ймовірно, що події розвивалися саме так, як припускав Сенгалевич.

Як виглядала Паньківщина в пізніші часи, скажімо, в середині XVIII ст., можна бачити з опису Києва 1766 р. Його ґрунтовно опрацювали історики Іван Лучицький та племінник Грушевського, мешканець Паньківської вулиці Сергій Вікторович Шамрай. У ті часи Києво-Софійському монастиреві належав, очевидно, увесь південний захід тодішнього міста: від землі, на якій згодом побудували університет, униз попід гору до Либіді й далі до гаю, де пізніше виник Володимирський кадетський корпус, тобто до сучасного Повітрофлотського проспекту. Монастирські володіння сягали південної міської стіни, й тут існувало два монастирські двори-поселення: Шульжинське (мабуть, Шулявщина) та Паньківщина. Другий двір, – відзначає Лучицький, – “було влаштовано на ширшу ногу, аніж перший. Велика гарна будова височіла посеред двору. То була будівля на 10 кімнат з галереєю й спеціальними людськими на 3 кімнати. Окремо стояли дерев’яні новозбудовані стайня для 2 коней та повітка на 19 волів. Споруди було вивершено на славу. Монастир не пошкодував грошей і заплатив за все 5200 карб. [...] Але тут монастир, певно, почав переслідувати й господарчі цілі. У тому ж таки подвір’ї розпочато було будівництво гуральні й броварні, що не були ще закінчені у 1766 році. До подвір’я підходив довколишній ліс на 150 сажнів з’окола й сіножать на Либеді на 300 копен. Як і в першому дворі тут експлуатували річку в той самий спосіб: ловили рибу, “болше риб карасів”, а на млині о 2 колах мололи монастирське борошно”.

Хто жив тут на той час, так це тільки шість родин найманих робітників – 7 дорослих чоловіків і 9 жінок. Сказавши, що монастирські будівлі було вивершено на славу, Лучицький не помилився. Як видно з архівної справи 1750 р., на Паньківщині працював тесля Клим Петриченко, що будував

згодом храм Богоматері в Мотовилівці, а потім перебував у с.Шамраєвці “на роботі церковной”, отже був майстер високого класу.

Та Паньківщина не лише будувалася. Торкнувся її і один з епізодів народної боротьби проти польсько-шляхетських загарбників, що точилась тоді на Правобережжі. На Паньківщині сформувався гайдамацький загін Івана Подоляки.

З заведенням університету слобідку Паньківщину перерізали міські квартали. План Києва, складений 10 серпня 1837 р., відбив цей момент. Він зветься “План города Киева [...] с показанием в Старокиевской части проекта на заселение мест, где производится постройка зданий университета С[вято]го Владимира сообразно линии, в прошлом 1836-м году одобренной для постройки оных с разделением на кварталы слободки Паньковщины, предместья Кудрявца и слободки Лукьяновки сходно местному оных положению”. На цьому плані вперше бачимо Паньківську, щоправда, не названу. У ці часи Паньківщина почала набирати свого остаточного характеру, одержавши назву Латинського кварталу. Ця назва проходить у таких фундаментальних виданнях, як киевознавча монографія В.С. Іконнікова та путівник Ф.Л. Ернста. Щоб зрозуміти її сенс, треба нагадати, що раніше населення міст купчилося за станами й професіями. Про цю особливість говорять уже такі історичні назви, як Гончарі та Кожум’яки. У Липках стояли особняки багатих дворян, генералів, визначних чиновників. 1915 р. в Києві жило 357 адвокатів, і 149 (42%) зосереджувалось на семи вулицях: Стрілецькій, Рейтарській, Великій Підвальній, Володимирській, Фундуклеївській, Столипінській та Великій-Житомирській.

В.С. Іконников розповів, що для збудування печерської фортеці місцеву людність було переведено в інше місце, яке одержало назву “Нова забудова”, а потім – “Латинський квартал”. У Парижі, мовляв, звався так район з чисто студентським населенням, із студентськими їдальнями, помешканнями, театрами й навіть шинками. Ф.Сенгалеви́ч зауважив: “От таким “Латинським кварталом” у Києві стала Паньківщина. Тут, правда, не було ні шинків, ні

театрів і не було тої богеми і бенкетування, як у Парижі, але по всій великій площі од університету до Либеді і од Хрещатика до Єврейського базару не було хати, де б не мешкав студент або професор”.¹

Таким чином, місцевість, на якій розташована ділянка новобудови, знаходиться неподалік від літописної р. Либідь, на території яка згадується у історичних джерелах 16–18 ст., тому може мати археологічні нашарування середніх віків. Завданням археологічних науково-рятивних досліджень 2017 р. було перевірити історичні дані археологічними методами.

3. Археологічні дослідження 2017 р.

Досліджувана ділянка знаходиться на вулиці Володимирська, 86А (Рис. 1, 2, 3). На старих картах Києва ділянка показана забудованою (Рис. 4, 5, 6). Перед початком дослідження ділянка була вільна від зелених насаджень. (Рис. 7, 8, 9). Ділянка має незначний перепад висот (127,9–130,2 м за балтійською шкалою висот). На ділянці, з метою уточнення стратиграфічної ситуації, було закладено один шурф (Рис. 10).

Шурф 1 (Рис. 11, 12). Має розміри 1,5×0,5 м, глибину 1,4 м від денної поверхні. Орієнтований стінками за сторонами світу. Зафіксовано наступну стратиграфічну ситуацію:

0 – 0,4 м – будівельне сміття;

0,4 – 1,3 м – світло-сірий супісок з прошарками темного та білого піску (алювіально-делювіального походження);

1,3 – 1,4 м – сірий пісок(материк).

Давніх культурних нашарувань, археологічних об’єктів не зафіксовано. Будь-яких археологічних артефактів не виявлено.

¹ Білокінь Сергій. Паньківщина.
bilokin.name/history/HrushevskyEstate/Pankivscyna.html

4. Висновки.

Ділянка за адресою Володимирська, 86А знаходиться на території історичного ареалу м. Києва, в межах якого передбачається проведення археологічних досліджень перед будь-якими земляними роботами, пов'язаними із будівельною діяльністю. Комплексний аналіз письмових та археологічних джерел підтвердив важливість ділянки відведеної під новобудову для історії м. Києва.

В результаті археологічних науково-рятивних робіт 2017 р. було повністю обстежено відведену під забудову територію. На ділянці закладено 1 шурф, проведено візуальний моніторинг території. Візуальний моніторинг території археологічних матеріалів не виявив, у розвідувальному шурфі археологічних нашарувань не зафіксовано – досліджені ґрунти або включають до себе будівельне сміття або являють собою суто геологічну основу. Встановлено, що культурні нашарування давніх епох на ділянці відсутні через перепланування первинного рельєфу місцевості у XIX – першій половині XX ст., яке призвело до знищення давніх культурних нашарувань на ділянці, яка досліджується. В результаті науково-рятивних робіт виявлено зруйновані та перевідкладені культурні шари XIX–XX ст., заповнені артефактами цих часів. Збережених культурних шарів більш давніх епох та будь-яких археологічних об'єктів не виявлено, повністю відсутні археологічні артефакти давніші за XIX ст.

Додатки.

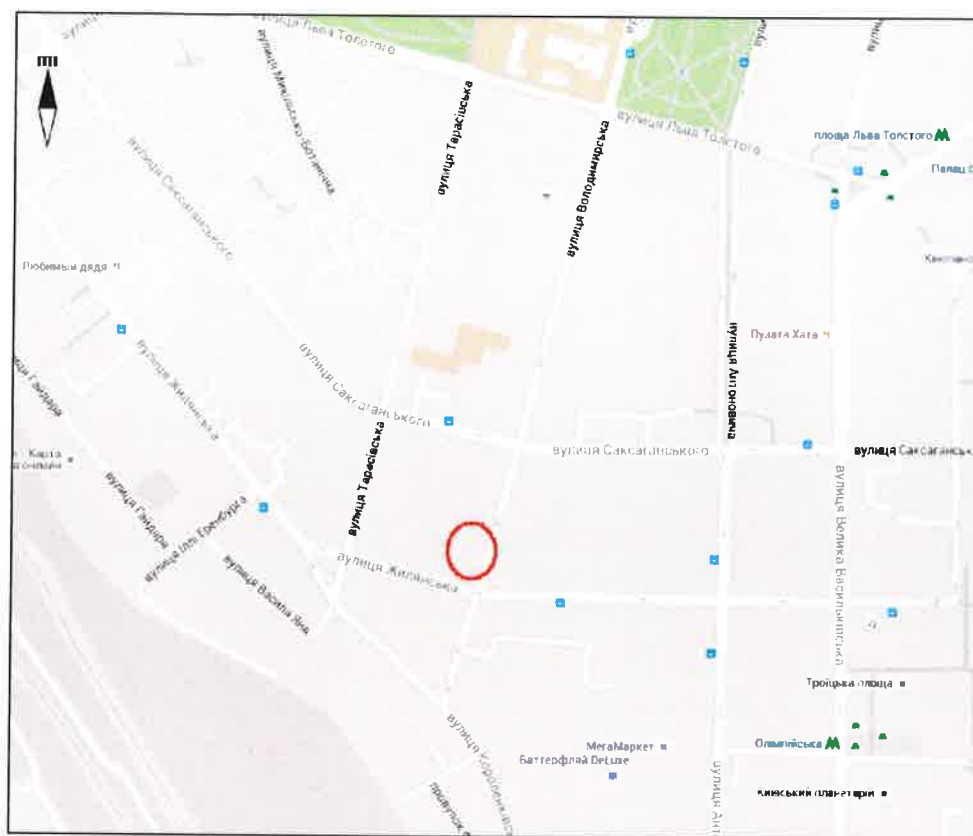

Рис. 1. Ділянка досліджень на карті Києва

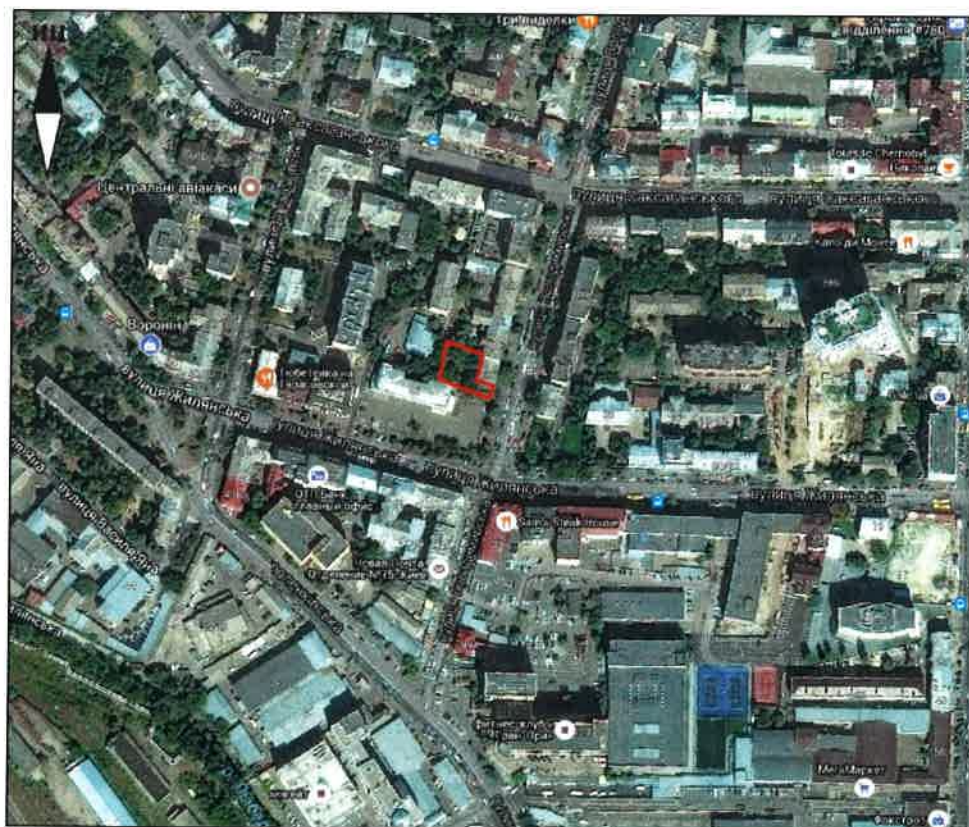

Рис. 2. Ділянка досліджень на карті Києва

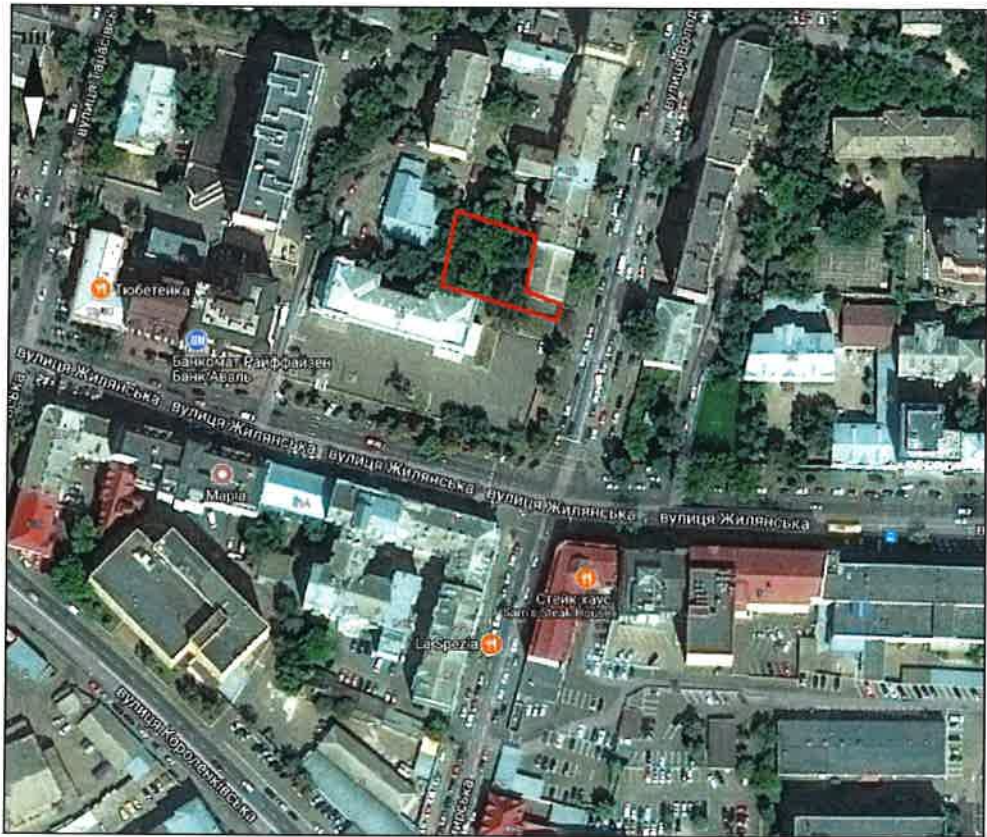

Рис. 3. Ділянка досліджень на супутниковому знімку

Рис. 4. Ділянка досліджень на аерофотознімку 1943 року

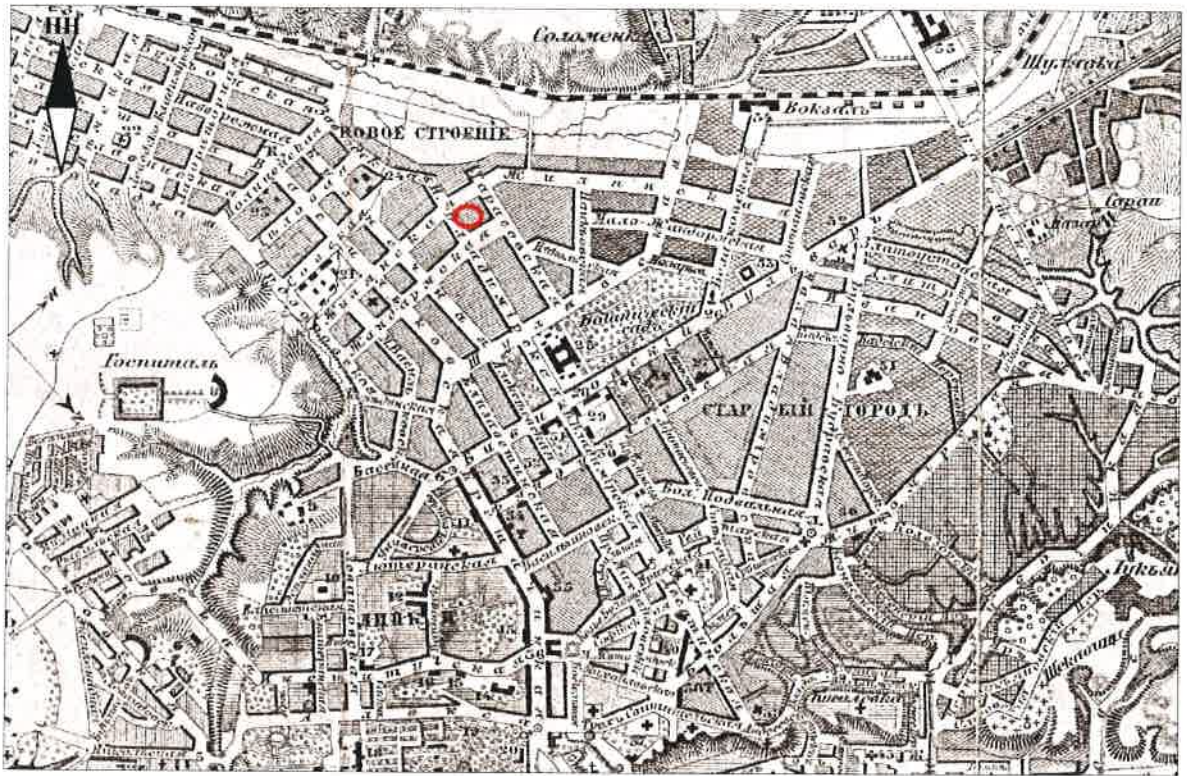

Рис. 5. Ділянка досліджень на карті 1880 року

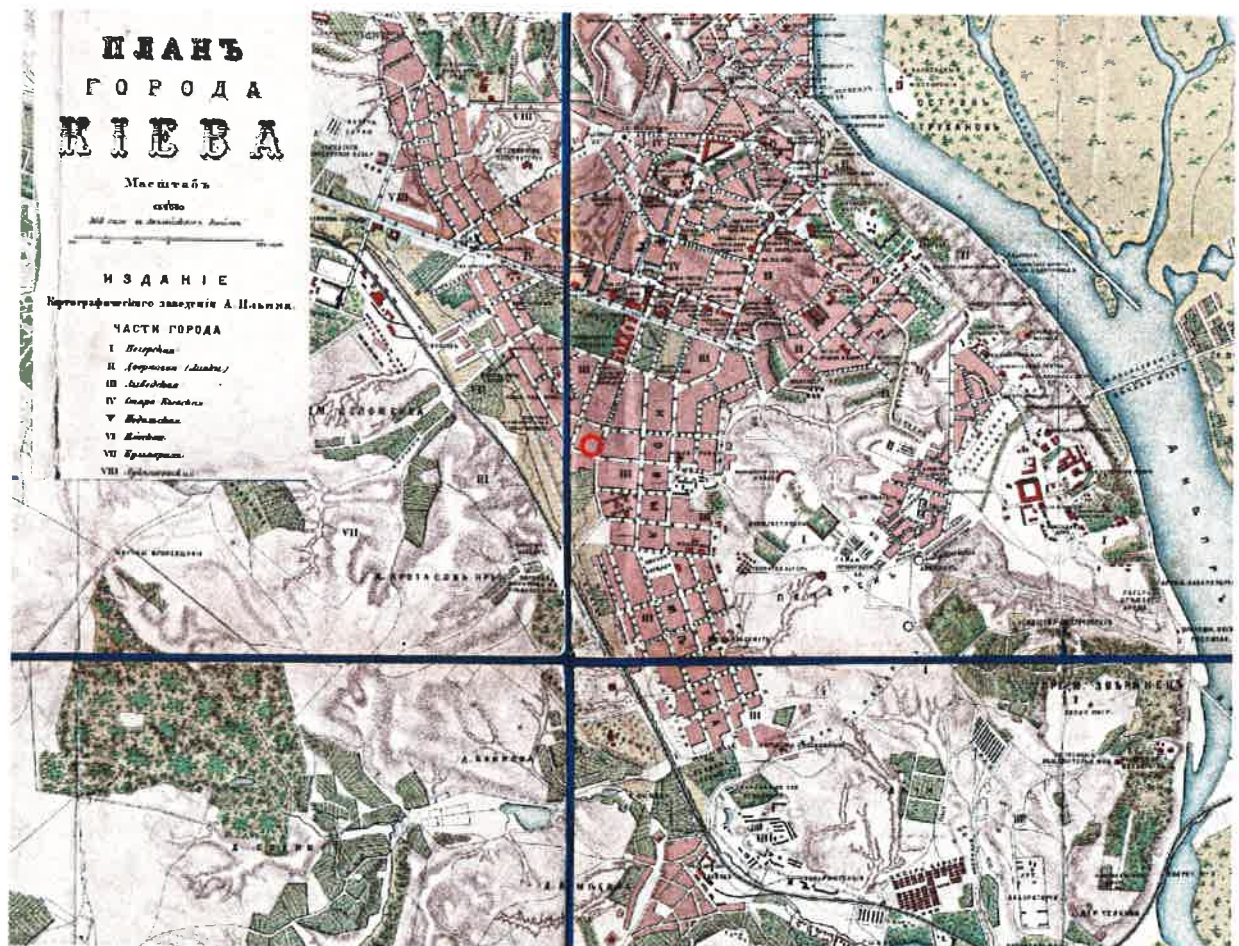

Рис. 6. Ділянка досліджень на карті 1886 року

Рис. 7. Аерофотознімок ділянки досліджень (вид із південного заходу)

Рис. 8. Ділянка науково-рятівних досліджень (вид з північного-заходу)

Рис. 9. Ділянка науково-рягівних досліджень (вид з південного-сходу)

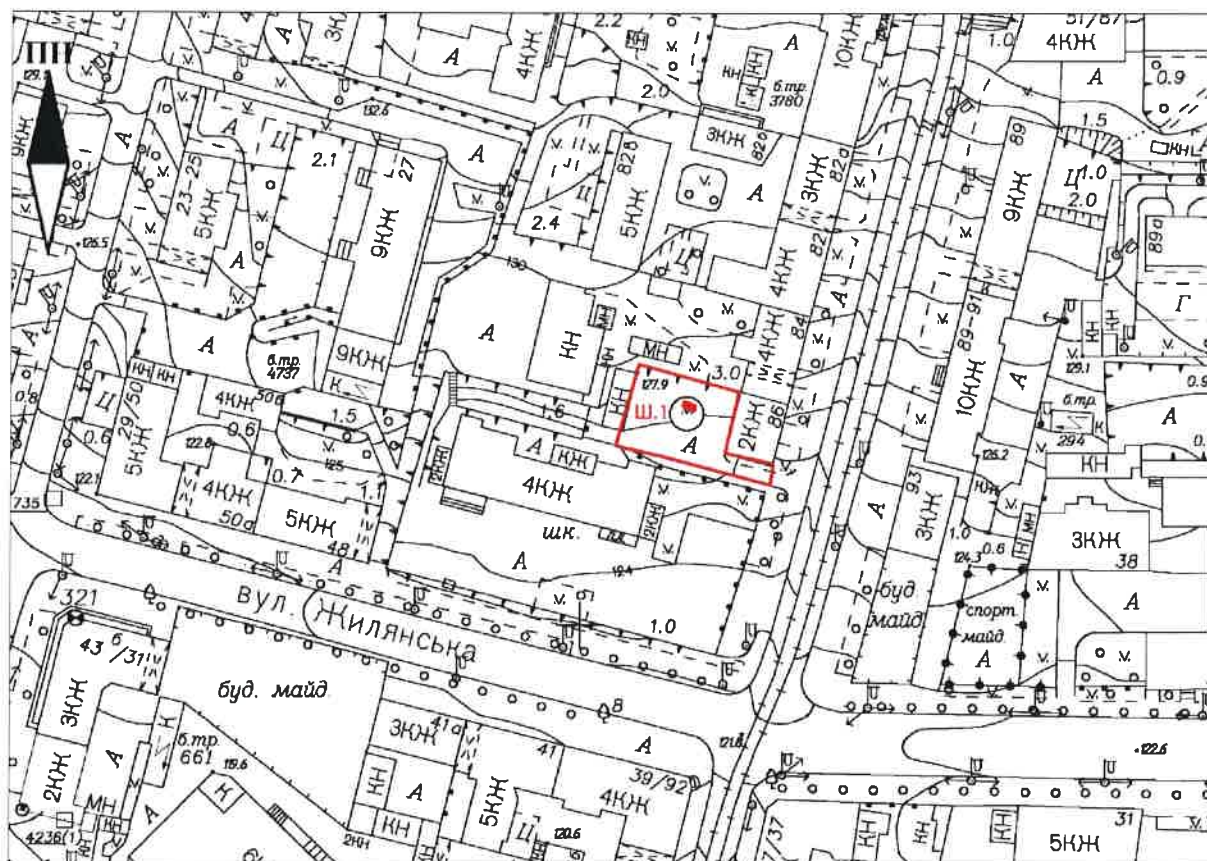

Рис. 10. Топографічний план ділянки

Рис. 11. Шурф 1. (Вид з заходу)

Рис. 12. Шурф 1. Південна стінка.